

Ács Jenő

JEHOVA ÁRNYÉKÁBAN

Eppen húsz éve, mint bűnügyi újságíró, bent jártam az egyik börtönben. Gyilkosokkal, rablókkal, tolvajokkal beszélgettem, s ekkor bukkantam az egyik zárkában egy fiatalemberre, aki szeretkezett a testvérhúgával, vérfertőzést követett el, ami végül családi tragédiába torkollott.

Kiderült, hogy a fiatalember egy akkor betiltott szekta, ma már kiségyház tagja volt, és nem önként cselekedett, a szülei kényszerítették a döntésre. A fiatalember elmondta, hogy miként, hogyan él és élt, s mi vezette - hite szerint - a nemtelen lépésre.

Az ő tragédiáját átélve, mint istenfélő ember, határoztam el, hogy alaposabban szemügyre veszem a szektát, amely - viseljen bármely nevet - lényegében mindenütt egy és ugyanaz, s bár kissé bizarrul hangzik: a lélek államosítása, fogságban tartása, ami összeegyeztethetetlen avval, amit én gondolok az istenhitről, arról, hogy a hit szabaddá tesz.

Akkori jegyzeteimből állítottam össze az alábbi riport-esszét úgy, hogy a lehető leghívebben tükrözze a század utolsó éveinek szellemiségét.

Ács Jenő

I.

Lányok és fiúk a Balatonnál, a Duna-kanyarban, a folyók mellett, a kedvelt kirándulólhelyeken. Süt a nap, szinte perzsel, jólesik a friss víz, az üdítő úszás, amikor a test és a lélek is felpeszsdül. Ilyenkor érzi úgy az ember: érdemes élni. Gyakran mondogatják már meglett korúak: most kellene fiatalnak lenni, amikor minden érettük történik.

Ki hinné, hogy vannak fiatalok, akiknek „tilos” barátkozni, akik homályos és zárt körben élnek, évezredek könyvek fölé hajolnak, s szinte betű szerint ismerik, mit és hogyan tanítottak az emberiség hajnalán élő papok és próféták. Kritika nélkül teszik magukévá az egységes szövegből kiszakított gondolatokat, s alkalmazzák a mai életre. Amikor pedig meggyökeredzett bennük a tanítás, ők maguk is „tanítónak” válnak, s útra kelnek, hogy magyarázzák, mikor és hogyan következik be a világ vége.

És mi nem akarunk hinni a fülünknek.

Lehetnek, akik arról beszélnek, hogy ne tanulj szakmát, ne barátkozz másokkal, ne élvezd az életet, hanem készülj a rövidesen bekövetkező végre?!

Nem akarok hinni a szememnek, a fülemnek, holott a fiatalember ott ül előttem és beszél, beszél... Elmondja mindazt, amiről meggyőzték őt a „kiválasztottak” és a felelőtlen szülők. Tanításuk következményei annak a fiatalembernek a fejére hullanak vissza, aki még be sem töltötte a huszadik életévét. Ő viseli a

rettenetes következményeket. Egy letűnt kor világképét hordja, mint holmi keresztet.

Tudom, ha kitérőkkel is, a közeledés, a megértés korát éljük, s ma már ki lehet mondani, hogy a más meggyőződésűek nem ördögök, nem ellenségek, legfeljebb ellenfeleink. Meg kell ismernünk gondolataikat, érzéseiket, szándékaikat, hogy azok fényében váljék lehetővé a kívánatos egymás mellett élés. Háborítatlanul azonban nem hagyhatjuk azt a gyakorlatot, amely tiltja, hogy az emberek saját életüket éljék. Miféle „betegség” az, amely nem a testet lepi el, hanem a lelket, és elhomályosítja az értelmet?

A fiú ezt mondja:

- Iskolai végzettségem nyolc általános, szakmám nincs. Pedig szerettem tanulni, be is iratkoztam a gimnáziumba, de szüleim kivettek. Ehelyett „vallásos” és „szent” könyveket tanulmányoztam, olyannyira sikeresen, hogy egy idő után másoknak is magyarázhattam az írást. Látogattam a fővárosi lakásokat, vidékre utaztam, előadásokat tartottam a gyülekezetben.

A „kiugrási” kísérletek nem sikerültek, nem is sikerülhettek. Már tízéves korában magukkal vitték a „tanúk” közé, s ha kellett, elcsatant néhány pofon is. A gyermek akkor még tehetetlen és védtelen. Amikor pedig felserdül, már semmit sem ért a környezetéből; egy másik világban, egy nem-valóságos világkép nyugözetében él és viselkedik. Beszélgetőtársam is csak azokkal a gyerekekkel barátkozott, akik a szektához tartoztak. Nem járt moziba, színházat belülről még nem látott, nem

nyaralt, nem szórakozott. Otthon ült és bifláza- ta a „tanításokat”. E természetellenes szemlé- let és gyakorlat természetessé vált, nem tudott szakítani vele, hiszen külső segítségre nem számíthatott. Senki sem tudta, hogyan él a családja.

Ezt mondja intelligensen, töprengve:

- Nyolcan vagyunk testvérek, közülünk va- laki mindig állami gondozásban volt. Én ti- zennyolc éves voltam, a húgom tizenhat, egy- általán nem ismertem, hiszen hatéves korom óta nem láttam. Valahol vidéken volt állami gondozásban, nem látogattuk. Amikor haza- jött, úgy mutatkoztunk be egymásnak, mint két idegen. Ő is eljárt velünk a gyülekezetbe, s az ottani légkör teljesen hatalmába kerítette. A szeretet, a szeretet - hangoztatták vezetőink -, s a közös imák, a túlfűtött érzelmek, mind- mind azt sugallták, hogy valóban szeressük egymást! És megtörtént. Szabályszerű szere- lem volt, büntudat nélkül. Akkor változott meg minden, amikor a húgomat bemutatam a szektabeli jó barátomnak. Már nem ragaszkod- dott hozzám, inkább elkerült. Beleszeretett a barátomba, elmondta neki a mi kapcsolatun- kat. Ő továbbadta a szekta egyik vezetőjének, s mindhármunkat kiközösítettek, ahogy az apámat is, aki szintén megkörnyékezte a hú- gomat. Az új szerelem, a hirtelen felébredt büntudat és az előzmények ideg-összeroppa- nást okoztak. Ráadásaként jött a kiközösítés: öngyilkosságot kísérelt meg! A mi zárt körün- kből bűnünk, amit mi nem tartottunk annak, nem szivárgott ki, a szekta vezetői nem jelen- tették hivatalos szerveknek a bűncselekményt, a vérfertőzést! A húgom életét megmentő or- vosok hozták a hatóságok tudomására a tör- ténteket.

Barátomat és engem hirtelen légüres tér- vett körül. Nem találtuk a helyünket, hi- ányzott a lelki biztonság, az a túlfűtött érzelmi élet, amely nem sokat törődik a tényekkel, sőt figyelmen kívül hagyja őket. Gyerekes szelle- mi izgalmunkban határoztuk el, hogy a politi- kára vetjük magunkat: újfasiszták lettünk! E lé- pésnek nem volt ideológiai alapja; az egyik szélsőség vonzotta a másikat. Röplapot rajzol- tunk emblémával, rajta három szó: „Voltunk, vagyunk, leszünk!” Ezt terjesztettük.

Ma már tudom: ez nem volt más, mint a vakhiten nevelt és táplált lélek sóvárgása más- fajta izgalomra. Almomban sem jutott eszem- be, hogy ezért büntetés jár. Hiszen semmit

sem tudok erről az országról, úgy múlt el fő- löttem csaknem húsz év, hogy akár Zanzibár- ban is élhettem volna. Ha összegzem a dolgo- kat, meg kell állapítanom, hogy a családu- k szétesett. Csak a két nővérem menekült meg, mert korán elkerültek a szülőktől, s most ren- des életet élnek, olyat, amelyet én is szerettem volna.

Anyám csak annyit mondott a történetekről: „Nem tudatok ellenállni a Sátán kísérté- sének, a Gonosz erősebbnek bizonyult, mint ti!”

Lelki és szellemi válságba jutottam, s nem tudom, hogyan mászom ki belőle. Mindez, amit a gyülekezetben és otthon belém nevel- tek, szétpattant, akár a buborék. Ehhez járul a családi tragédia; én és az apám a börtönben. Meg az aggodalom: mi lesz a tíz- és tizen- négy éves öcsém sorsa, akik szintén az én ré- gi utamat járják, buzgó hívei a sektának. Az én sorsomra jutnak? S a két húgom? Még ál- lami gondozásban vannak!

- Lát kiutat?

- Szeretnék tanulni, hogy értelemmel fegy- verezzem föl magam. Le akarom rombolni azt a világgépet, amit belém rögzítettek, s felépí- teni egy újat a megszerzett ismeretekből. Le- het, hogy erre már nem vagyok képes, túlsá- gosan belém rögződött az a régi. Sokat kell gondolkodnom, hogy túljussak a mostani holt- ponton.

Vajon, túljuthat-e? Börtönbe jutott, évekre elítélték. A világi élet visszahódítását nem éppen derűs körülmények között próbálja. Azok, akik idáig juttatták, már nem segítenek, a „világiak” pedig - érthetően - bizalmatlanok.

Én meg, a hallottak után, egyre kíváncsibb. Miféle szervezet lehet az, amelynek ilyen vad- hajtásai keletkeznek? A társadalom önvédelmi reflexei sem működnek? A környezet, a szom- szédoktól a munkahelyig, az iskoláig, nem észlelte a torzulásokat? Bár a fiatalember nem dolgozott, fizetett térítőként járja az országot, s éppen csak elvégezte az általános is kólát, voltak tanítói. A szülők munkahelye, a velük kapcsolatba került gyámhatóság ugyancsak nem vett észre semmit? Hogyan lehetséges ez? - kérdeztem megdöbbenve, s elhatároztam, hogy nyomába szegődöm Jehova tanúinak.

Az mindjárt az elején kiderült: illegális, földalatti szervezet „nyeli el” az embe- reket. Ennek ellenére elég sok „tanúval” sike-

rült kapcsolatot teremtenem. Többségük szívesen beszélgetett, s mint később kiderült: „felvilágosításai” inkább arra voltak jók, hogy eltereljék a figyelmet a lényegről. Mások, szakítva a szervezettel, hajlandók voltak többet elárulni, ők voltak kevesebben. Mégis, a tőlük kapott adatok, kézikönyvek, illegális kiadványok tették lehetővé e könyv megírását.

A húszéves „tanító néni” gyermekként járt a tanúk gyülekezetébe. Szülei helyett nagynénje nevelte, aki ma is tagja a sektának:

- Amint eszméltem és önálló akaratom lett, többé nem mentem oda. Ahogy visszaemlékszem, tetszett az egész. Énekeltünk, játszottunk, még ajándékot is kaptunk.

- Ki vezette az összejöveteleket?

- Ezt már csak a nevelőszülőmmel folytatott viták alapján tudom. Ugyanis amikor megláttam egy fiúval, elszörnyülködött, el akart tiltani tőle. Megkérdeztem: ki találja ki ezeket az ostoba szabályokat? Akkor hallottam először a nagy tekintélyű férfiakról, akik Jehova „küldöttjei”, a vének.

- A nagynéni is járt téríteni?

- Ebben bizonytalan vagyok, már több mint négy éve elköltöztem tőle. Azt viszont tudom, hogy sokszor elment hazulról, nem csak este, délután is. Sose mondta, hova megy. A szomszédjától nemrég hallottam, hogy mostanában a lakásán összejöveteleket tartanak.

- Ő hogyan lett tanú?

- 1953-ban a férjét autó ütötte el. Súlyos állapotban feküdt a kórházban napokig. Az egész kisváros erről beszélt. Egyszer a kórházból hazafelé jövet két nő megszólította. Vigasztalták, hazakisérték. A férje egy hét múlva meghalt.

Később erre így emlékezett: „Minden este eljöttek, nyugtatgattak, imádkoztak. Még a temetésen is ott voltak. Idejében ismertették meg velem az »igazságot«, különben lehet, hogy véget vettem volna az életemnek.” Ha így nézem, megértem, hogy belépett közéjük.

- És más szempontból?

- A halálról egészen sajátos véleménye lett. Sokszor mondogatta: „Nemsokára találkozom a férjemmel.” Nem is volt más férfi az életében, pedig csinos asszonynak tartották. Egyszer a fülem hallatára gyözködött egy anyát, akinek meghalt a gyermeke: „Nem baj, ne bánkódj, ő tudja, mit tesz, miért szólította el!” A szerencsétlen csak nem nyugodott meg, azt

hajtogatta: „De amikor olyan jó gyerek volt, és miért éppen őt?” Azóta töprengek: Meg akarják változtatni az emberi természetet? Aki ilyenkor hálálkodik, az képmutató vagy nem teljesen beszámítható. Annyira fanatizálták, hogy nem tekinthető ép érzékű embernek.

- Haragszik a nevelőanyjára?

- Nem órá haragszom. Nemrég a kórházban is meglátogattam. Persze, ők is ott voltak. Látták, érezték az ellenszenvemet. Tudom, hogy tragédia a férj elvesztése, de ő elég fiatal volt még ahhoz, hogy új életet kezdjen. Hamis vigasz ez, amely az emberi örömök megnyirbálásával jár. Jólelkű, dolgos asszony. De a „tanúk” hálóba fonták. Az óvodába is hívták dolgozni, ennek ellenére a postánál maradt kézbesítőnek. Így több hasznot hajt nekik.

- ?

- Megtanult gépelni, és lelkesen másolja, amit adnak neki. De remélem, nem vesz részt olyasmiben, amit hallottam.

- Miben?

- Az egyik kiségyházhoz tartozó fiatalember, aki előtte közéjük tartozott, azért lépett ki, mert megundorodott tőlük. Elmondta: részese volt egy olyan szeánsznak vagy bűnbocsátnak, ahol egy leányt tisztítottak meg a Sátántól a „testvérek”. Körbeülték, faggatták, ostromozták a hibáját, olyannyira, hogy végül a vialatokkal együtt extázisban fetrengett.

- Ez aligha jellemző a „tanúkra”.

- Igaza van, én magam is tudok ellenpéldákat. Ugyancsak fiatalember az illető. Munkásszállón lakott, öngyilkosságot kísérelt meg. Ezután került kapcsolatba velük, és ma nyugodt, kiegyensúlyozott embernek látszik. Már nem magányos, és nem kell félnie a haláltól.

- Ennyivel megelégedhetünk?

- Nem. Én például a hivatásomnak is élek. Gyerekeknek adok át ismereteket, olyanokat, amikre bizton támaszkodhatnak, ha felnőnek. Azt akarom, hogy ne legyenek védtelenek a rossz hatásokkal szemben. Egyedül azonban kevés vagyok.

- Vannak az osztályában „jehovista” gyerekek?

- Két jó eszű gyerek, akiket nehezen tudunk formálni. Végighallgatják az órákat, de semmiféle közösségi munkában nem vesznek részt. Visszahúzódnak, nem barátkoznak. Osztálytársaik gúnyolják őket, mert máris képtelenek beilleszkedni. Őket sajnálom, de a

szüleiket hibáztatom. Milyen lelkiismerete lehet annak a szülőnek, aki gyermekére kényszeríti ferde világszemléletét, amikor az a gyermeknek már most hátrányt okoz?

Ahogy elnézem ezeket a gyerekeket, sokszor eszembe jut, hogy mi lett volna, ha erősebben kötődöm - a szüleim révén - e szektához? Aligha lettem volna tanár...

Jó lett volna megismerkedni a nagynénivel, és segítségével a gyülekezet néhány tagjával. Nem sikerült, nem álltak velem szóba. A nagynéni a résre nyitott ajtóban állva csak annyit mondott: „Nem érek rá!”

Hasonló kudarcok után jöttem rá, hogy a „tanúk” környezetéből néha többet tudhatok meg, minttőlük...

Esik. Nagy kövér cseppek hullanak. Az utca elnéptelenedik, az udvarokból behívják a gyerekeket. Átvergődöm a sártengeren. Mire a kerítés nélküli házhoz érek, „Jehova áldása” alábbhagy. Az udvaron teherautóról cserzett bőrű, félmeztelen emberek rakják le a faanyagot. Az új háznak csak az alapzata áll; kell még ide bőven építőanyag meg munkáskéz.

Kislány szalad felém, de a mamája máris parancsolja be az esőről. Akiket keresek, még nem érkeztek haza. Alig ejtek néhány szót, olaszos külsejű, megtermett férfi válik ki a rakodók közül. Még nem ismeri érkezésem célját, de szívélyesen behív otthonába. Azonnal megosztja velem örömét: sikerült olcsón építőanyaghoz jutnia.

Alig helyezkedem el az előszobában, odakinn máris befejeződik a rakodás. A munkatársak sorra fölhajtják a megérdemelt pálinkát, és sűrűn köszöngetve elhajtanak.

- Rendes srácok, munka után jöttek segíteni. Pár ezer forint a zsebükben maradt. Márpedig most minden fillérre szükségünk van.

Megmutatja, hol lesz a konyha, a fürdőszoba és a lakószobák. Mostani lakásuk az újnak alig az egyharmada. Az udvar végében egy másik, szoba-konyhás épület.

- Ok laknak ott. Ha a miénk fölépül, a helyünkre költöznek. Nekik az előrehaladás lesz, s nem tesznek érte semmit. No, de az asszony többet tud róluk.

- Mindketten Jehova „tanúi”. Nálunk családi hagyomány. Szüleim után az öcsém és a bátyám is közéjük állt.

- Akkor „kilóg” a sorból?

- Haragszanak is emiatt. Tizenhat éves koromig én is velük voltam, családom miatt elviseltem a kötöttségeiket. Aztán, ahogy ráébredtem, már nevetségesnek találtam, hogy mások mondják meg, milyen ruhát vegyek föl, hogyan fésüljem a hajam. A vezetők szabták meg, milyen rövid lehet a szoknya, a haj, milyen a köröm. A divatos viselettől irtóztak. Mindenben a lehető legegyszerűbbet követelték. Ha fölvettem egy színes kendőt, már rám szóltak.

- A szüleinek sem tetszett?

- Az még hagyján lett volna, ha csak ők szólnak. De az végképp elfogadhatatlan, hogy idegenek beszéljenek bele az életembe. Miért lenne érthetetlen egy fiatal lánynál, ha divatosan akar öltözni, tetszeni akar a fiúknak? Persze ne higgye, hogy divatbolond vagyok. Sem akkor, sem most nem engedhettem meg magamnak. Mégis hadd döntsem el én, hogy mit veszek föl. Egyébként is: az idősebbek árgus szemekkel figyelik a gyülekezetben a fiatalokat, csak azért, hogy bűnnek nevezék azt, amit ők már nem tehetnek, de nagyon is szeretnék. Könnyű az olyan lemondásról prédikálni, ami elérhetetlen! A bátyám is ezért szakított velük, egy ideig.

- Megint szektatag lett?

- Igen. Fiatalkorában volt egy kitörési kísérlete, legalább valamennyire megismerte az élet örömeit. Még a katonaidejét is letöltötte. Aztán következett a sikertelen házassága. Válás után találkozott egy szektabeli nővel, akit elvett. Alig házasodtak össze, behívták a bátyámat a katonasághoz, továbbképzésre. Négy napot kellett volna kibírnia. De nem! A nő tüzelte, ahelyett hogy csillapította volna. Több mint két év börtönt kapott. Esküszöm, a felesége még örült is, hogy a férjére milyen mártírsorsot mért Jehova. Arra nem gondolt, hogy a börtönt a bátyámnak kellett elviselnie, nem pedig neki.

- Találkoznak?

- Nincsenek nagy családi összejövetelek. Ráadásul az ország másik végében laknak. Inkább véletlenül futunk össze. Olyan nincs, hogy rágondolunk egymásra, és megyünk.

Motorberregés hallatszik.

- Megérkeztek végre - nyugtazza a házigazdám, akinek a pálinkától ugyancsak megeregedt a nyelve.

- Nézze - kimutat az épülő házra. - Ezt nem én építem, hanem Jehova. Nem én gürcölök, nem én éjszakázom, túlórázom! Gyerekes

dolog ez, gyerekeszűek ők! Vagy talán unatkozhatnak? Más sem tesznek, mint magukkal foglalkoznak. Így a lelkem, úgy a lelkem, amúgy a te lelked! Jönnének ide segíteni, majd én rendbehoznám őket. Pár hét múlva másként emlegetnék „Jehovájukat”. Mennyivel könnyebb beülni a készbe, és szenteskedni.

- Te csak hallgass - szól közbe az asszony -, nem mindenki olyan, mint te. Másoknak fontos, hogy a lelkükkel is törődjenek. A kocsmázás meg a haverok, azt bezeg nem veted meg. Közülük egyet sem látsz részegen.

A férj felcsattan:

- Miért, azt hiszed, nekem nincs lelkem? De én azt is tudom, mit kell tennem, és meg is teszem. Nem ülök be a készbe, nem járkálok úgy a világban, mint egy előkelő idegen. Nem tudom, mit szólnál hozzá, ha esténként én is közéjük járnék?

- Nem is vennének be.

A férj az asztalra csap:

- Jött nekem az öcséd a szöveggel, hogy milyen gonoszak az emberek, hogy legyek jó, meg mit tudom én. Mondtam: hagyjuk ezt! Én nem vagyok jó? Miért hiszitek, hogy különbek vagytok nálunk? Én se lopok, nem csalok, a családomnak élek. Az az igazság, hús-vér emberek nem valók közéjük.

- Jó-jó, csak tréfáltam, tudom én, milyen vagy - neveti el magát békítően a feleség.

- A drágalátos öcséd a világ legnagyobb képmutatója, bár éppen a képek nem tetszetek neki.

- Milyen képek? - kérdem.

- Nem szentképek, annyi bizonyos, igaz, azok sem tetszenek nekik. A kert végében van a sufni, ahol a szerszámaimat tartom. Oda a nők közül nem jár senki. Elég az: teleragasztottam a falát meztelen nők fotóival. „Művészi” felvételek, semmi más. Egyik alkalommal, amikor újból elkérte a fűnyírót, elkezdett nagy titokzatosan sutyorogni. Előbb nem értettem, mit akar. Aztán kibökte: kéri, szedjem le a képeket. Mert az ilyen kép az bűn, s őt a bűn zavarja. Na, kispajtás, ha zavar, ne kukkants be többé! A békesség kedvéért mégis levettem.

De kérdem én: milyen ember az ilyen? Szívességet kér, s arcátlanul beleszól a dolgaimba. Hát az nem magánügy? Én tiszteltben tartom az ő meggyőződését, ő miért nem teszi ugyanezt? Miért csak én alkalmazkodjam az ő elveihez? S nevetnem kell: ő is házasember, s feltételezhetően rendszeres ne-

mi életet él. Biztos látta már ruha nélkül a feleségét. Akkor miért játssza az esztét, mint aki kettőig sem tud számolni?

- Az nem elítélendő, ha valaki ilyen „erkölcsös”.

- Jó, ők a tiszták, a felsőbbrendűek, de csak kifelé. Nem mesélte el a „testvéreinek”, hogy a feleségét abortuszra vitte!? A nagy gyerekimádat! Persze, abba is bele akartak szólni, hogyan neveljük a mieinket. „Csináljatok magatoknak”, gondoltam - mérges lettem -, azt úgy nevelitek, ahogy akarjátok. De az enyém nem fertőzitek meg.

S amikor pincér volt - nemrég lett segédmunkás -, ő is levette a jattot. Még ma is elfogadná a borraivalót, ha a többiek nem világosítják föl, hogy ez nem tetszik Jehovának.

- Ezek szerint szigorodnak a törvényeik?

- Mostanában már nem engedik a lazaságot, mint az én időmben. Az öcsém a börtön után lett igazi „tanú”. Kiszabadulása után változtatott állást. Már többször gyülekezet is volt náluk.

- Mit csinálnak ilyenkor?

- Csak azt tudom, amit elmondanak. Nyolcan-tízen összejönnek, együtt tanulják a Bibliát, magyarázzák egymásnak.

- Nekem mutatott néhány újságot meg könyvet - teszi hozzá a férj -, amit úgy csempésznek be az országba. Engem hidegen hagytak az írásaik. Ma már nem is erőltetik: ők olyanok, mi meg mások.

- Mégis csak a felesége testvére.

- Nem vagyunk haragban, de hogyan lehetnénk jó viszonyban, amikor ők kérhetnek tőlünk mindent, mi meg semmit. Mindent Jehova nevében akarnak. Ezzel elintéznék az embert. Az lenne a kedvükre való, ha mi, mint kiválasztottakat szolgálnánk őket. Tessék, parancsoljatok: itt a fűnyíró, hoztam gázpalackot, itt van a hordó olaj. A pénz? Nem számít, örülünk, hogy tehattunk értetek valamit.

- Ugyan, maradj már, mit képzelhet rólunk, hogy így kibeszéljük a testvéreimet.

- De ez az igazság! A felesége pulóvert köt. Adja egy fillérrel is kevesebbet neked? Nem. Nem is kell! Ha ilyenek, hát ilyenek. De minek ezt szent mázzal bekenni?

- No, tényleg eleget szapultuk őket, megyek, bejelentem magát hozzájuk. De nem sokat szedhet ki belőlük, az bizonyos!

Igaza lett.

(Folytatjuk.)